

Pusiaupolinio (10-13) GaN užauginto on Si padėklų su Er₂O₃ tarp sluoksniu azimutinės orientacijos tyrimas

In-plane orientation of semipolar (10-13) GaN grown on Si substrate with Er₂O₃ interlayer

Tadas Malinauskas¹, Tomas Grinys¹, Kazimieras Badokas¹, Rytis Dargis², Andrew Clark²

¹Vilniaus universitetas, Taikomųjų mokslų institutas, Saulėtekio al. 3, LT-10257 Vilnius, Lietuva

²QE Inc., 494 Gallimore Dairy Rd, Greensboro, NC 27409, USA

tadas.malinauskas@ff.vu.lt

Stiprūs poliarizaciniai laukai atsirandantys auginant c kryptimi mažina III-grupės nitridinių šviestukų efektyvumą. Šių laukų galima išvengti auginant nitridus nepolinėmis ar pusiau polinėmis kryptimis. Tokios krypties GaN galima auginti ant tūrinių GaN padėklų, bet jie iki šiol yra labai brangūs, todėl ieškoma kitų galimų padėklų. Mes tyrėme galimybę auginti nepolinį ir pusiau polinį GaN ant Si(110) padėklų naudojant Er₂O₃ tarp sluoksnius. Šie tarp sluoksniai padeda išspręsti problemas atsirandančias dėl Si ir GaN gardelių konstantų ir temperatūrinio plėtimosi koeficiento skirtumų. Taip pat stabdo nepageidaujamas chemines reakcijas tarp Si ir GaN.

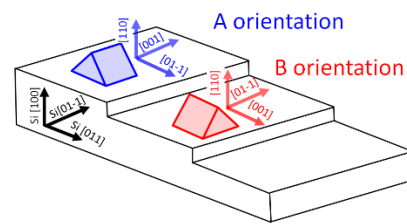
Šiame tyrime metalo-organinio cheminio garų nusodinimo metodu (MOCVD) auginome GaN ant Si(110) padėklų naudojant Er₂O₃ tarp sluoksnius. Padėklus ir užaugintus sluoksnius tyrėme skenuojančiu elektronų mikroskopu ir Rentgeno difrakcijos metodais (XRD).

Išmatavus Er₂O₃ XRD polines figūras nustatyta, kad (110) Er₂O₃ gali augti ant (100) Si dvejomis azimutinėmis orientacijomis: A ir B (1 pav). Vienos orientacijos Er₂O₃ auga pailgų domenų struktūros (2 pav). Esant kitai orientacijai atsiranda statmenos krypties domenų.

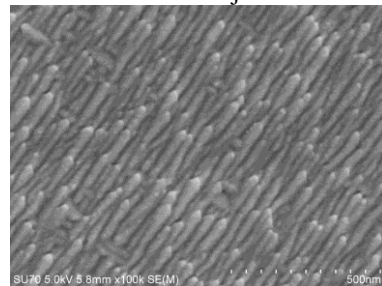
Ant Si padėklų Er₂O₃ tarp sluoksniu MOCVD metodu buvo užauginti GaN sluoksniai. Nustatyta, kad auga polikristalinio tipo dangos pasižyminčios įvairia orientacija, nes stebima Rentgeno difrakcija nuo įvairios orientacijos kristalitų. Rastos sąlygos kai MOCVD būdu auga dominuojanti pusiau polinė (10-13) GaN orientacija (padėklo nitridizaciją ir mažas V/III dujų santykis). Atlikus išsamius XRD polinių figūrų matavimus nustatyta, kad GaN linkęs augti taip kad GaN [0001] kryptis yra lygiagreti Er₂O₃ [111] kryptčiai. Todėl galimos dvi (10-13) GaN augimo azimutinės orientacijos, kurios ir stebimos XRD polinių figūrų matavimuose (3 pav.). Taip pat toks GaN augimas ant Er₂O₃ lemia, kad galimos keturios nepolinio GaN orientacijos, kurios stebimos bandiniuose su nepolinės orientacijos GaN. Toks kristalinių dvynių formavimasis lemia didelį užaugintų sluoksnių paviršiaus šiurkštumą.

Išmatavus polines figūras pusiau polinio GaN užauginto Er₂O₃ su skirtingomis dominuojančiomis azimutinėmis orientacijos nustatyta, kad (10-13) GaN auga tik ant A orientacijos Er₂O₃. Jeigu auginama ant Er₂O₃ sluoksnio su A ir B orientacija, pusiau polinis GaN auga tik ant A orientacijos. Naudojant B orientacijos Er₂O₃ padėklus galima užauginti GaN su

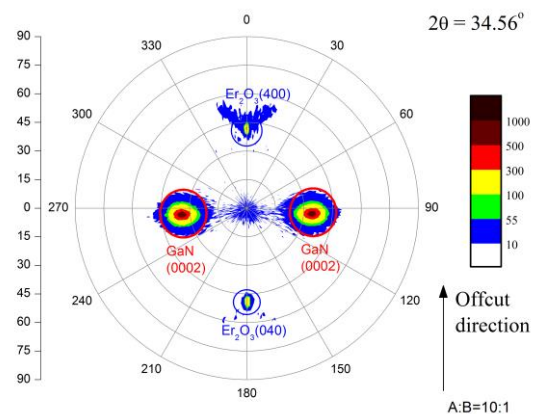
dominuojančia nepoline (11-20) orientacija, nes pusiau polinė orientacija tokiu atveju neauga.

1 pav. A ir B azimutinės orientacijos (110) Er₂O₃ užauginto (100) Si padėklo su nuopjova schematinė iliustracija.

2 pav. A ir B azimutinės orientacijos (110) Er₂O₃ užauginto (100) Si padėklo su nuopjova schematinė iliustracija.

3 pav. Pusiau polinio GaN (10-13) užauginto Si (100) padėklo su Er₂O₃ (110) tarp sluoksniu išmatuotos Rentgeno difrakcijos metu. Naudotas A azimutinės orientacijos Er₂O₃ tarp sluoksnis.

Reikšminiai žodžiai: GaN, MOCVD, Er₂O₃, XRD,